

Medborgarinitiativets titel

Åtgärda de problem som leder till marginalisering av barn och unga redan i lågstadierna

Datering av initiativet

20.11.2018

Initiativets form

Förslag om att lagberedning ska inledas

Justitieministeriets ärendenummer

VN/6380/2018

Innehållet i initiativet

I grundlagen tryggas vars och ens rätt till personlig frihet, integritet och trygghet. Dessa rättigheter stärks också i lagen om grundläggande utbildning, där det sägs att elever ska skyddas mot våld, mobbning och trakasserier. Skolmobbning kan innefatta misshandel, utpressning, olaga hot, ärekränkning, frihetsberövande eller olaga tvång. De är alla brott som nämns i strafflagen.

Rektorn och lärarna ansvarar främst för undervisningen, men den konstant ökande arbetsmängden gör deras situation synnerligen svår.

För att de unga ska kunna skyddas mot marginalisering är det viktigt att de får mer stöd i skolorna och läroanstalterna.

Vi undertecknade anser att det bör stiftas en lag som föreskriver att det i varje lågstadium i vårt land ska finnas en vuxen med terapeutiska färdigheter. Den personen kunde bedriva ett integrerande och uppbyggande barnskyddsarbete. Han eller hon kunde genom att ge handledning i livskunskap förebygga bland annat skolmobbning och andra problem som hindrar en trygg skolgång och även bidra till en bättre inlärningsmiljö för alla elever.

Personen skulle vara på plats varje dag och sålunda kunna föregripa eller snabbt och enkelt ingripa i eventuella bekymmer som eleverna har och i de olika situationer som kan uppstå.

Varje barn förtjänar att bli sett och hört både hemma och i skolan. Denna målsättning hör till barnets rättigheter men blir lätt bara tomma ord och en utopi och en dröm när de vuxna är utmattade och har för mycket att göra.

Enligt 29 § i lagen om grundläggande utbildning, 21 § i gymnasielagen och 80 § i lagen om yrkesutbildning har elever och studerande rätt till en trygg studiemiljö. De bestämmelserna uppfylls inte för närvarande.

I ett lågstadium i Kervo genomfördes vårterminen 2018 ett försök där det på skolan varje vardag fanns en terapeutiskt utbildad vuxen som eleverna lätt kunde ta kontakt med. Försöket var lyckat och de positiva förväntningarna uppfylldes på många punkter:

- lärarnas arbetstrivsel ökade
- samhörigheten mellan lärare och elever blev bättre
- nästan 50 procent av eleverna upplevde att de fått mer stöd, handledning, hjälp och förståelse än förut
- mer än 40 procent av eleverna uppgav att närvaron av en lättillgänglig vuxen person hade en positiv inverkan på elevens eget eller hela kollektivets välbefinnande
- 40 procent av eleverna uppgav att de kände sig tryggare
- 74 procent ansåg att det behövdes en lättillgänglig vuxen person i skolvardagen
- trivseln i den egna klassen ökade under pilotprojektet.

Det har skett stora förändringar i skolan under årens lopp. Inte bara inläringen kräver stöd, utan en stor del av skolans uppgift är att stödja barnen i deras uppväxt.

Det behövs nya verksamhetsmodeller inom skolvärlden för att stödja gemenskapen i skolan, som blir allt mer omfattande och krävande. Det illamående och de behov som finns i skolorna växer alltför ofta till stora problem. Det är vi vuxna som ansvarar för att skolorna har en reparativ verksamhet som stärker eleverna.

De personer i skolorna som ansvarar för utbildningen samt stiftelser, frivilligorganisationer och enskilda personer har redan länge sökt efter olika sätt att hindra skolmobbning och skapa en konstant trygg, lugn och optimal inlärningsmiljö i landets alla skolor.

Motivering

Barn och unga som utsätts för mobbning får ofta psykiska och fysiska skador som påverkar dem under hela resten av livet. Mobbning och psykiska problem är en stor orsak till att unga marginaliseras.

Lagen om elev- och studerandevård, som reviderades för fyra år sedan, ålägger skolorna en skyldighet att erbjuda eleverna psykolog- och kuratorstjänster. Men ofta finns tjänsterna inte i skolans lokaler och är därför inte effektiva.

Om symptom på psykisk ohälsa och illamående i denna viktiga utvecklingsfas inte behandlas kan det ha konsekvenser för resten av livet.

Vi är övertygade om att det också är ekonomiskt lönsamt att betala lön för ett årsverke till en person, när man beaktar de eventuella reparativa kostnader som uppstår om förebyggande hjälp inte kan ges.

Vår uppfattning bekräftas av finansministeriets publikation ”Enemmän ongelmien ehkäisyä, vähemmän korjailua” (2013/11). Enligt publikationen visar internationella undersökningar att förebyggande av problem bland barn och unga så gott som alltid är effektivt och ekonomiskt lönsamt. Trots det satsas det inte tillräckligt på förebyggande åtgärder.

Undersökningar visar att det redan nu finns nästan 70 000 marginaliserade unga under 30 år i vårt land. De kostnader de orsakar staten är enorma – nästan 1,5 miljarder euro per år.

Utöver den nuvarande elevvården bör det i varje skola finnas en person med terapeutiska kunskaper som kan förbättra stämningen bland eleverna och därmed också bland den övriga personalen. Personen kunde ingripa i exempelvis mobbning redan på förhand eller genast när man märker att

mobbing förekommer och vara en lättillgänglig vuxenkontakt för eleverna.

Lärarna kunde i och med detta lägga större fokus på undervisningen. Samtidigt kunde man minska den psykiska belastningen på lärarna och förbättra nivån på undervisningen.

I lagen föreskrivs det om skydd mot skolmobbing, men det finns brister i den praktiska verkställigheten av lagen.

Nu behövs det mod till förändringar och nya lösningar både hos beslutsfattarna och på gräsrotsnivå.

Välmående och lyckliga ungdomar är en av grundpelarna i vårt land.

Ekonomiskt bidrag för initiativet

Inget

Insamlingskanaler för stödförklaringar

- [Medborgarinitiativ.fi](https://www.medborgarinitiativ.fi)

Ansvarspersoner

Initiativtagare

Ari Koponen

Företrädare

Ari Koponen

Ersättare

Petra Liuska